
Skrivelse angående digitalisering och konsekvenser av ett kontantlöst samhälle

RGMFs lägesanalys:

Sverige genomgår idag en stor och dramatisk förändring vad gäller transaktioner då allt fler betalningar sker digitalt medans kontanter används i allt mindre utsträckning.

En studie har bland annat gjorts vid Kungliga Tekniska Högskolan och av Handelshögskolan i Köpenhamn och den drar slutsatsen att kontanterna riskerar att bli helt irrelevanta i Sverige och kan komma att försvinna redan så tidigt som år 2023.

Intressanta och noterbara statistiska fakta är till exempel att, år 1990 bestod cirka 10 % av landets BNP av kontanter, idag endast cirka 1 %. År 2007 fanns det 109 miljarder i kontanter i omlopp, och idag endast 57 miljarder.

Regeringens inställning:

Regeringen understryker vikten av att alla parter måste ta ansvar för att hanteringen av kontanter ska fungera. Bland annat privatpersoner ska ha goda möjligheter att göra uttag och insättningar av kontanter. Regeringen finner det därför önskvärt att aktörerna på marknaden tar större ansvar för att säkra tillgången till kontanter så att ingen lagstiftning för detta behövs. Regeringen för löpande samtal med banker, privata aktörer och berörda myndigheter.

Bankföreningens inställning:

Bankföreningen menar att ett lagkrav om kontanthantering för ett fåtal banker är rättsligt tvivelaktigt då inte samma krav kommer att ställas på andra aktörer i kontanthanteringskedjan.

För de banker som skulle omfattas av lagkravet innebär det ökade kostnader för såväl dem själva som deras kunder.

Utredningar som gjorts underskattar kraftigt kostnaderna för förslaget.

Prislappen för detta kan komma att hamna på upp emot 100 miljoner kronor per år.

RGMFs inställning:

RGMF menar att betydelsen av att kontanthantering fortsatt prioriteras av alla berörda parter är av mycket stor vikt, och dessutom snarare skyndsamt bör utredas för att kunna utökas från dagens situation och nivå.

Bankerna har här en fundamental uppgift att fylla och ett samhällsansvar att axla, och det är viktigt att alla banker kan erbjuda kontanthantering som en daglig service.

Exempel:

Det vi idag redan ser som ett problem och en stor oro för många människor - och då framför allt för de vi företräder, våra huvudmän, är konsekvenserna för de som bor i glesbygdsområden där uttagsautomater är få eller inga.

Idag lämnar många ställföreträdare kontanter på boenden, och ibland även direkt till sina huvudmän. Detta är i allt väsentligt inte ett agerande och beslut som ställföreträdaren har något alternativ kring, då många av de huvudmän de hjälper har någon form av funktionsnedsättning och inte kan hantera digitala lösningar.

Har man därtill dessutom tillförordnats en förvaltare så får man inte ingå avtal som huvudman, vilket krävs för digitala lösningar.

Även äldre huvudmän kan ha svårt att hantera digitala lösningar så som ett bankkort och har därför ett stort behov av att kunna göra sina kontantärenden på ett bankkontor.

Marknadens aktörer:

Vid samtal mellan banksektorn och Bankomat AB presenterade de sistnämnda en utbyggnad av kontantcenter, läs en plats där man kan sätta in och ta ut pengar, placerade i trygga inomhusmiljöer.

Bankomat AB har för avsikt att etablera ytterligare kontantcentra runt om i landet, 30 stycken bara i år, och i dagsläget finns det cirka 100 stycken centra.

Att Bankomat AB utökar antalet kontantcentra är förstås bra, men RGMF menar att det inte är tillräckligt och löser som sagt inte problemet för våra huvudmän på ett övergripande sätt.

Noterbart i sammanhanget:

Trenden är att användningen av kontanter minskar mycket för att stora grupper konsumenter och företag många gånger föredrar digitala lösningar. Detta då bankerna har som sig bör följt utvecklingen och tagit fram säkra betalningstjänster såsom Swish och Bank-ID. Detta är per definition RGMF positiva till. Trots detta menar RGMF att det kommer att finnas en efterfrågan av kontanter som måste tillgodoses lång tid framöver.

RGMFs slutsats:

Riksorganisation menar att utvecklingen i allt för rask takt går mot ett kontantlöst samhälle utan att konsekvenserna för de vi företräder analyserats. Detta äventyrar denna redan utsatta grupps självklara rättighet att känna sig trygga i sin hantering av sina medel och därtill deras rättssäkerhet.

Utbyggnadstakten av så kallade kontantcentra samt en återetablering av kontanthantering på i vart fall enskilda strategiska bankkontor behöver diskuteras för vår målgrupps räkning, men för äldre och behövande i största allmänhet.

RGMF föreslår:

Att en dialog skyndsamt kommer till stånd vad gäller ovanstående mellan och ena sidan Riksförbundet Gode män och Förvaltare och å andra sidan Banker och Bankföreningen.

Uppföljning / slutsats:

Banker:

27-28 augusti besökte förbundets ordförande och undertecknad Swedbank, Nordea och Bankföreningen i Stockholm.

Möten med bankerna gav vid hand att de samarbeten vi haft under lång tid är fortsatt viktigt för alla parter.

Frågan om digitaliseringen och dess konsekvenser för ställföreträdarna och huvudmännen stod i fokus och hur vi tillsammans når ut med information var en av punkterna på agendan. Frågor som tillgänglighet och kontanthantering var också frågor vi lyfte på dessa möten. Hur vi når ut med information från bankerna till ställföreträdare är en fråga som vi fortsatt kommer att diskutera. Förslagsvis om RGMF kan länka bankernas information till deras hemsidor.

Våra möten ger oss att bägge dessa banker arbetar aktivt och konstruktivt med våra frågor som rör vår verksamhet, och att vi har ett mycket bra samarbete.

Förbundet har för avsikt att i närtid även träffa våra andra samarbetspartners bland banker för att diskutera samma sak.

Bankföreningen:

Förbundets ordförande och undertecknad besökte samtidigt bankföreningen dessa dagar.

Vid detta möte stod på agendan foldern ”Bankfrågor för ställföreträdare” och digitaliseringen denna gång. Vi beslutade enligt följande:

Att RGMF tar på sig rollen att se över att foldern är uppdaterad med 2018 situation och komma med tankar angående eventuella förändringar.

Att RGMF medverkar som referens till framtagande av nya avsnitt i foldern, bland annat angående Framtidsfullmakter och Digitalisering (som föreslås få en egen tilläggsbroschyr)

Att medverka vid ett föreslaget möte med storbanker och Bankföreningen kring samordning rörande bland annat digitaliseringen och framtidsfullmakter kontra ställföreträdarskap.

Mötet var även här väldigt positivt och förbundet och bankföreningen ser fortsatt stora samordningsvinster med dialog och möten.

Hökerum 2018-09-05

Förbundskassör
Lotta Edqvist

Källa: Bankföreningen, Regeringen, Riksbanken, TT, Computer Sweden